

בַּצְרוּן

נוסד עלידי חיים פשרצוביץ (רב צעיר) ז"ל

שנה ל' (כרך נ"ט) שבט-אדר, תשכ"ט חוברת ג' (276)

דה-גול, צרפת וישראל

מאת אייזיק רמבה

לא בקלות מסתגלת האוכלוסיה בישראל אל המחשבה, כי צרפת הצטרפה אל מחנה אויבינו. עדיין רושמת העתונות בקפדנות כל גילוי של מרירות, הבא מצרפתים כלפי מדיניות נשיאם, כל ביטוי של התנגדות לאמבארגו שהוטל עלינו, וכל הבעת אהדה לישראל ולמעמדה. עדיין מציינים מדינאים בנאומיהם ועתונאים בכתבותיהם, כי קיימת תהום בין גישתו של הנשיא דה-גול לבין הרגשות האמיתיים של העם הצרפתי. עוד אנו הולכים ומונים כל חבר פרלמנט, כל איש-ציבור חשוב, וכל אורח צרפתי, המוחה נגד דרכו של דה-גול. ויש להודות, כי אמנם ישנם רבים כאלה בקרב העם הצרפתי. ודווקא משום כך מנהלים ישראלים מלחמה עם עצמם בשאלת החרם הנגדי. שלטונות ישראל ודאי וודאי שאינם מעודדים אירגונו של חרם נגדי. אבל גם בודדים מקרב האוכלוסיה חוככים בדעתם ואינם יודעים את אשר לפניהם. יש בעלי מסעדות ומועדוני-לילה, המסרבים למכור יין צרפתי ללקוחות כאות-מחאה. יש חנויות לבושם בתל-אביב ובחיפה, שבעליהן מציעים לקונים קוסמטיקה מארצות אחרות במקום זו הצרפתית. אבל העם ברובו עודו חושב כי לא צריך להעניש את הפועל הצרפתי על חטאי נשיאו. רבים סבורים כי חרם ישראלי נגדי ילכד את הצרפתים סביב ממשלתם העויינת לנו ויגביר את המגמות האנטישמיות בתוך העם. בקרב חוגים רחבים רווחת דעה, כי דה-גול היה שמח מאד לראות את אורחי ישראל מאבדים עשתונותיהם ושופכים את חמתם על כל העם הצרפתי. דווקא צעד זה שלנו יהווה שמן למדורתו ויסייע לו ללבות את היצרים נגדנו. ועדיין משתעשע האיש ברחוב בתקווה, כי במוקדם או במאוחר יחול מחדש מיפנה לטובה. יהודים שומרי-מצוות מקווים כי לא תאחר לבוא התערבותו של היושב במרומים, והנשיא הצרפתי הישיש, המתקרב לגיל שמונים, —

ייענש בידי שמים ויקרא לבית־הדין של כסא הכבוד להשיב על חטאיו. רבים אחרים מקווים בעמקי ליבם, כי גם אם יאריך דה־גול שנים, לא יעמוד לו הכוח הפיסי להוסיף ולהחזיק בידו את רסן־השלטון שנים ארוכות, ויהיה נאלץ מפאת חולשתו להתפטר, ואז תחול התמורה.

אין איש משלה את עצמו אף לרגע קט, כי הגנרל דה־גול יהרהר הרהור שני, ימצא כי הרחיק לכת בצעדיו נגדנו וישוב ויתקן דרכו. הכל יודעים כי ממנו אינו נשקפת לנו עוד טובה. לפיכך, ניתפסים מחוסר־בטחה לגורם האירציונאלי, ומקווים כאשר קיוו יהודים לרחמי־שמים לא אחת בשעות הקשות של תולדותינו. על כן שמחים אזרחים ישראלים בקראם בעתון ידיעות מעבר לים, כי אחינו דהתם אינם סובלנים כל כך כשהם מכריזים חרם כלכלי על צרפת. הודעתו של נשיא הקונגרס היהודי האמריקאי על ביטול טיסות בקו־התעופה „אייר פראנס“ זכתה כאן לפירסום רב, כי רב הרוגו ועמוק הכעס על הבגידה, אף על פי שתגובתנו אינה עומדת בשום התאמה עם הרע אשר נעשה לנו. ברור כי מדינת ישראל לא תכריז מצדה חרם כלכלי על צרפת. כן לא תדרוש הממשלה מצרפת את החזרת מאה מיליוני הדולארים, ששילמנו בעד המיראגים וחלקי־החילוץ לא סופקו לנו (אף שנשמעים כאן קולות מסוג „הרצחת וגם ירשת“), והכל מתוך תקווה סמויה שיום יבוא והענינים ישובו לתיקנם.

יהודים לא רק קיבלו, אלא גם נתנו

הבגידה בישראל מלווה בליבוי רגשות אנטי־יהודים בצרפת. הגנרל דה־גול שהתרגל כי כל מוצא פיו הוא כהלכה למשה מסיני — מלא חימה על בני עמו, שאינם נרתמים כולם לעגלת שנאתו למדינת ישראל. רבים מעתוני צרפת, ומהם חשובים ביותר (כגון „לה פיגארו“, ו„לאורור“) מוסיפים למתוח בקורת גלויה על התנהגותו כלפי המדינה היהודית. משום זה זכו למנת־גידופים ממנו ולהערה, כי העתונות הצרפתית היא „מיוהדת“ יתר על המידה. כן לא היסס להשמיע טרזניה בפומבי, כי גם בתוך הצבא הצרפתי עמוקים ורחבים ביותר רגשות האהדה לישראל. מיתקפתו המילולית על ישראל והיהודים מדאיגה ביותר, כי היא עלולה להצמיח פירות באזשים בתוך צרפת עצמה, ובקרוב האוכלוסיה היהודית המקומית השתרר אי־שקט. שונאי־ישראל לא חסרו מעולם בשום מקום בעולם, ובוודאי לא בארץ שבה הותקן נגד הקצין היהודי דרייפוס כתב־אשמה שהוא ריגל נגד ארצו. כתבות אנטישמיות מצויות למכביר על קירותיהם של בתים בערים שונות במדינה ההיא, וסיסמאות חוליגאניות מודבקות חדשות לבקרים על חומות וגדירות. משניתנה רשות לשטן, שוב אין מעצור בפניו.

אולם כאבם של יהודי צרפת גדול, משום שהם נזכרים כי גם הם — כישראל — לא רק קיבלה מצרפת, אלא גם נתנו לה הרבה מאד. דה־גול הוא מטבעו אדם כפוי־טובה. די להתבונן ולראות, כיצד הוא מונע כל השנים את כניסת בריטאניה לשוק האירופי, בעוד שמדינה זו עשתה כל כך הרבה למען ארצו, בשעה שהיא היתה בשפל המדרגה. ווינסטון צרצ'יל ומדינתו הושיטו לדה־גול, בנפול

צרפת בידי היטלר, את מלוא העזרה, והוא מצא חסות בגבולותיה, סעד מדיני עצום וסיוע כלכלי אדיר.

די לראות ולהיווכח, כיצד נהג ונוהג דה־גול כלפי הגנרלים והאישים (כז'אק סוסטל, למשל), אשר העלו אותו לשלטון לפני 11 שנים ושולוא הם אשר סיכנו עצמם למענו — לא היה חוזר עוד אל הזירה המדינית, ממנה פרש באמצע שנות הארבעים.

גם ליהודי צרפת יש חשבון אתו, כיוון שיהודים היו הראשונים אשר התיצבו לצידו, בהניפו את נס המרד. בעוד היותו בודד ועזוב, בלתי־ידוע ונטול כל השפעה, התקבצו סביבה קודם לכל האחרים — מדינאים ממוצא יהודי, שהיוו לו את המשענת הראשונה ויצאו אתו יחד לדרך מלאת־החתחתים ורבת־הסכנות.

המיניסטרים היהודים בממשלת־הגולה של דה־גול

בשלת הכרכים של זכרונות־המלחמה שלו, מצויים פרטים רבים ומלאי־ענין על חלקם המכריע של יהודים ביצירת גוף ציבורי בעל משקל שעמד לימינו בשעות־בידודותיו. הבה וניתן לו עצמו לספר את הסיפור: «היה צורך בכך שאישים בולטים למדי יאותרו לתת לי את ידם. בימים הראשונים סברו כמה אופטימיסטים, כי לא יהיה שום קושי במציאתם. משעה לשעה היו מתייעים על איזה מדינאי ידוע, או גנרל מהולל, או אקדמיקן מפואר, שעבר לליסאבון או שהגיע לחוף ליורופול. אך עד מהרה הוכחשו הדברים. הצרפתים המפורסמים שנמצאו בלונדון עצמה, אם בשירות ואם בדרך־מקרה, לא הצטרפו אל צרפת החפשית, פרט לכמה יוצאים מן הכלל. רבים חזרו למולדת. אחדים נשארו במקומם, אך הודיעו על ציותם לוישי. אשר לאלה שקמו נגד הכניעה, מהם ערכו גלות על דעת עצמם באנגליה או בארצות־הברית, ומהם הציעו את שירותם לממשלה האנגלית או האמריקאית, ויחיד־טגולה היו הכשרונות שנועקו אל דגלי. היו רק אחדים שניצבו מיד לצדי, ובמילוי התפקידים שקיבלו עליהם ממנו־רובו השקיעו להט ופעילות, אשר הודות להם זזה הספינה, למרות הכל, והוסיפה לשוט».

והנה הראשון שדה־גול מזכיר בהזדמנות זו: «הפרופסור קאסן היה לי עוזר — יקר מאין כמוהו — בכל הפעולות והמיסמכים שעליהם נוסד, יש מאין, המיבנה הפנימי והחיצוני שלנו. הוא ועוד אחדים היו האנשים שנימנו על ה"פמליא", אשר התעמולה הגנרית הוקיעתם כערב־רב של בוגדים, שכירים והרפתקנים. אך הם, שנתעלו בזכות גדולתה של המשימה, עמדו איתן סביבי בטוב וברע כאחד».

ד. ג. מינה את רנה קאסן (שקיבל לפני שבועות אחדים את פרס נובל לשלום) לשר המשפטים והחינוך בממשלתו שבגולה. אבל הטיל עליו גם תפקידים מדיניים ראשונים במעלה, שמילא בהצלחה מרובה הנה מצוי בזכרונות מברקו (מבירות, ב־2 באוגוסט 1941) אל רנה קאסן בלונדון: «אבקש כי תקיים בתכלית הסודיות שיחות רשמיות־למחצה עם שגריר רוסיה בלונדון בנושאים הבאים: ראשית — האם תהיה רוסיה נוטה לקשור אתנו יחסים במישרים? אם התשובה חיובית, באיזו דברים ניתן הדבר להעשות? שנית: האם רוסיה שוקלת אפשרות לתת הצהרה כלפינו בדבר כוונתה לסייע לקימום עצמאותה ועצמתה של צרפת». ואמנם, קאסן התראה עם הנרי מייסקי, הפגישה הוכתרה בהצלחה, ודה־גול מביא את מכתב־התודה

ששלח לשגריר הסוביטי על שהואיל להודיעהו כי ברית המועצות הכירה בו כראש כל הצרפתים החפשיים וכי היא מוכנה להגיש לצרפתים החפשיים עזרה ותמיכה במלחמה, וכן הבטחה לסייע לשיקום השלם והמלא של עצמאות צרפת ועצמתה.

בימים האלה לא נשאר לרנה קאסן אלא להשמיע את קול מחאתו המרה נגד הגנרל דה-גול על צעדיו העויינים נגד ישראל.

מגדס פראנס ופיאאר בלוך, רנה מאיר וג'ורג' מאנדל

הפרופסור רנה קאסן לא היה היהודי היחיד אשר אץ לצדו של דה-גול בשעתו החמורה. הממשלה היתה בגולה. אולם צריך היה לארגן בצרפת הכבושה את המחותרת. זו לא היתה משימה קלה. «מעולם לא הוכן דבר בצרפת לקראת המצב שלתוכו הוטלה הארץ» — כותב דה-גול. — «אבל למזלנו נמצאו לנו אנשים טובים לעשות את המלאכה. המפקד פאסי היה ראשם. במהלך הדרמה היום-יומית של הפעולה בצרפת פנימה היה פאסי, אחר כך פיאאר בלוך ועוד ועוד, נוהג את הסירה כנגד הגלים הגועשים של צרות, קנוניות ואכזבות. גם פייר בלוך יהודי הוא, והיה אחד הראשונים מבעלי התפקידים המסוכנים והחשובים ביותר לתחייתה של צרפת. והרי לנו רשימה נוספת של יהודים: (וכיצד הוא מציג אותם בימים ההם, בטרם חייב היה להיזקק לאנטישמיות, כדי למצוא חן בעיני הערבים): «פייר מנדס-פראנס, צלול שכל ועז-הרצון, פותר את הבעיות, שלכאורה אין להם פתרון, המעיקות על משק הכספים שלנו באלג'יר». אותו כלכלן מוכשר, מגדס פראנס, היה לאחר מכן גם נציגה של צרפת המשוחררת בפני ממשלת ארצות-הברית והוא סידר אתה את כל הבעיות הכספיות של המדינה, שהשליכה מעליה רק זה עתה את עול השעבוד הנאצי והיתה שרויה בקשיים כלכליים מרובים.

ועוד יהודי: «רנה מאיר, צרור של כשרונות, מפיך את מירב התועלת ממסילות הברזל, הנמלים והכבישים של אפריקה הצפונית».

וג'ורג' מאנדל, היהודי ממשפחת הרוטשילדים, שר-המושבות והפנים בימי נפול צרפת, כותב לדה-גול מן המאסר שלו: «אשר לי, סבלתי סבל אכזרי בכל הרדיפות אשר רדפוני רק משום שהן אשר מנעוני מלסייע לך במאמצריך. שאיפתי היחידה היא עתה לזכות מחדש בזמן שאבד. הנני נחפו, איפא, לקבל את הצעתך לקבוע בינינו קשר ללא תיווך מצד שום אדם». מאנדל לא זכה עוד לעמוד בשורות הראשונות של לחמי החופש הצרפתיים, כיוון שצרפתי משטר הכניעה של פטן רצחוהו.

ועוד שמות של יהודים מתנוססים ברשימת עוזריו וידידיו של דה-גול, שסייעו לו להחזיר את עטרתה של צרפת ליושנה. והרי השכר שיהודים אלה מקבלים עתה.

מה עשתה ישראל למען צרפת

במלחמת העולם השניה הושיטה ארץ-ישראל היהודית לצרפת של דה-גול עזרה שלא תסולא בפז. תקצר היריעה מלמנות כאן את כל הפעולות ודרכי-העזרה שהוגשו לצרפתים החפשיים על ידינו. הראדיו המחותרת של צרפת החפשית פעל במשך כל השנים ההן מחיפה, מביתו של חברי-הכנסת דוד הכהן (י"ד ועדת החוץ

והבטחון של הכנסת). ההתייעצויות הסודיות הגורליות על המלחמה בצבא ווישי שבסוריה ובלבנון, כדי להחזיר שוב את שתי הארצות הערביות הללו לשליטת בנות הברית, התנהלו בביתו של דוד הכהן על ידי שליחיו האישיים של דה-גול. בתכנית על הפלישה של בנות הברית לסוריה, שבה שלט פטן ושרצו סוכנים גרמניים, לקחו נציגי הישוב העברי בארץ חלק פעיל ביותר. והאם אין זה פרט פיקאנטי ביותר, ששר הבטחון משה דיין איבד את עינו בפלישת בנות הברית לסוריה של ווישי? הנוער הארץ-ישראלי איפשר בדמו את החזרתן של מדינות הליבאנט — סוריה ולבנון — לחיק השפעתה של צרפת החפשית הדה-גוליסטית.

לאחר קום המדינה היתה ישראל אחת המדינות המעטות בעולם, אשר עמדה תמיד לימינה של צרפת בזירה הבינלאומית. זכורים לנו בשנות החמישים הדיונים המייגעים באומות המאוחדות, עת שלוש הארצות הצפון-אפריקאיות נלחמו נגד צרפת ונאבקו על עצמאותן. בתוך הציבור הישראלי עצמו היו חילוקי-דעות. חלק גדול סבר, כי יהיה אשר יהיה — אין ישראל חייבת למנוע את השתחררותן של מארוקו, טוניס ואלג'יר, כיוון שלכל אומה יש הזכות המלאה להיות בת-חורין. מאידך, נאבקו הצרפתים היאבקות ארוכה מעל במות או"ם, על מנת להאיט את תהליך השתחררותן של המדינות הללו. ומדינת ישראל — לפעמים, מתוך יסורי מצפון, — נענתה תמיד לבקשותיהם של הדיפלומטים הצרפתיים באו"ם. עזרה להם בקולה בתכסיסי-ההשהיה שלהם, ולא אחת עוררה משום זה את חמתם של דוברי הארצות הערביות, שהגדילו את שנאתם אלינו.

עצומים היו ממדי העזרה הכספית שמדינת ישראל הושיטה לצרפת על ידי הזמנתו לתעשייתה, והדברים אמורים לא רק ברכישת המטוסים וחלקי-החילוף, שאפשר לטעון כלפינו כי לא "בגלל עיניה היפות" של צרפת רכשנו אותן אצלה, אלא משום שלא היתה לנו ברירה. במשך כל שנות קיומה של המדינה היינו מזמינים בצרפת מוצרים שונים — לא מסוג מלחמתי — שהיינו מסוגלים להשיגם במקומות אחרים במחירים יותר זולים. לפני מספר שנים החליטה חברת "צ"ם" לבנות אנית נוסעים מהודרת (שמה היה "שלום". כעבור שנים אחדות היינו נאלצים למכרה, מפאת הגרעון הגדול שנשאה במסעותיה הטראנסאטלנטיות). במספנות שונות בעולם יכולנו להזמין את האניה בתנאים נוחים יותר. קפצו על ההזמנה לא רק יפאן, אלא גם הולאנד, שהיא לכל הדעות אחת מחסידות אומות העולם; עם גדל-רוח זה היטיב עם האומה היהודית בשנות היסורים שלה בימי הכיבוש הנאצי. עם זה וממשלתו מפגינים את מלוא אהדתם אלינו גם עתה בכל הזדמנות. אף על פי כן דחינו את ההצעה ההולאנדית, ומסרנו את ההזמנה לבנות את האניה "שלום" למספנה צרפתית. ותושביה של עיירה צרפתית שלמה מצאו במשך למעלה משנה תמימה את מלוא פרנסתם מן העבודה שעשו בשביל צ"ם.

ואשר למאות הרבות של מיליוני הדולארים, אשר זרמו לאפיקים השונים של המשק הצרפתי על-ידי ההזמנות הצבאיות שלנו במשך כל השנים — על כך אין צורך להאריך דברים. כי עודנו עומדים בעיצומם. בהזדמנות זו מן הדין להעיר, שבחוגים הבטחוניים של ישראל רוחה מזה שנים רבות אסכולה, כי אין אנו חייבים ללכת "בדרך ההתנגדות הקלה ביותר" ולהזמין הכל מן המוכן בצרפת —

גם כאשר היא מוכנה לספק לנו את כל שאנו זקוקים לו — אלא ששומה עלינו להרחיק ראות ולהתחיל בייצור עצמי של כלים ומכשירים שונים, שיש לנו הידע השלם לעשותו כאן. אלא שהאמונה בצרפת שלא תאכזב ורצוננו הכן לעזור לה לחזק את כלכלתה, קבעו את עמדתנו הסופית. אנו האטנו את תהליך הייצור העצמאי. אנו הוספנו להיכנס בקשרי-ייצור משותפים עם צרפת (בטריטוריה שלה, אולם מתוך שימוש מלא הן בכושר המדעי שלנו והן באמצעים הכספיים שהעמדנו לרשותם), למען מפעלים בטחוניים שנועדו לשרת לא אותנו בלבד, אלא גם אותם ואת כוחותיהם המזויינים.

כל הדברים והמעשים המרובים לטובת צרפת נשכחו כהרף עין. עתה שופך עלינו הנשיא הזועם של צרפת את כל מרירתו, והכניס את מדינתו למסגרת המדינות האויבות לישראל, המתנכלות לה, החורשות מזימות נגדה והפועלות בכל האמצעים הכשרים והבלתי כשרים כדי להרע לנו. עוד אנו נתונים בבהלה בשל תפנית זו. למזלנו הטוב, פקחות עינינו לרווחה והרינו מסתכלים אל פני המציאות בפיכחון גמור, בלי כל אשליות.

סיבת התקשחות לבו של דה-גול

עד לפני מספר חדשים עוד התהלכו על פני ישראל כמה אנשים תמימים, (שיש בהם במקצת גם נטיות מאזוכיסטיות) הם טענו טענה כפולה: א) בנקטם בשיטה הקלה של בקורת כלפי פנים, תלו את הקולר כולו בצואר הדפלומאטיה הישראלית, שלא היתה זריזה מדי, שלא השכילה להקדים את הרפואה למכה ולא חיפשה נתיבות ללבו של הנשיא דה-גול, על מנת לעצור בעדו מלהתגלגל במידרון האוריינטאציה הפרו-ערבית ולנפול כליל לתוך זרועותיה של מוסקבה בקו האנטי-ישראלי שלה. ב) יהודים תמימים אלה יעצו — ברצינות גמורה — לשגר לפאריס את... מר דוד בן-גוריון, שהוא ישוחח פנים אל פנים עם הגנרל דה-גול. והם היו כמעט בטוחים, שתהיה תפארתו על הדרך אשר ילך בה. טוב הדבר שמר בן-גוריון עצמו לא ניתפס למיקסם-שווא זה — אף על פי שטרח טירחה רבה ללמד זכות על הגנרל דה-גול ועמל לרכך את משמעותו האנטישמית של אי-אלה מהערות הנשיא הצרפתי על חשבונם של ישראל והיהודים. עתה אינם נשמעים עוד קולות בציבור הישראלי, כי עוד אפשר להפוך את לבו של הגנרל לטובה. להפך: הכל רואים, כי הוא הולך מדחי אל דחי, ומיום ליום הולכת שנאתו למדינת ישראל וגדלה ומזימותיו לפגוע בה ולהתנכל לה בולטות לעין-כל. אט לאט מצטברות ידיעות על מעשי-תועבה אנטי-ישראליים שלו, עוד לפני שגילה באורח סופי את כל קלפיו. עתה נזכרים בפרשת חטיפת מטוס „אל על“ על ידי חבלנים ערביים, שהטיסו אותו לאלג'יר. וכאשר נזעק כל העולם נגד המעשה הגאנגסטרי הזה ואיגודי הטייסים הבינלאומיים החליטו להחרים את קו-התעופה של אלג'יר אם לא תחזיר ממשלת אלג'יריה את המטוס הישראלי — הכשיל דה-גול את הצעד היעיל של הטייסים על ידי כך שאסר על הטייסים הצרפתיים לקחת חבל במבצע-ההתראה נגד אלג'יר. וזוהי רק דוגמא אחת מגי רבות.

כסיבת התקשחות לבו של נשיא צרפת מונים גורמים שונים אחת — זיקנתו

המופלגת, העושה אותו מיום עיקש יותר ובלתי־נוטה להאזין לדעותיהם של אחרים. מאז ומתמיד היה דה־גול עקשן ועומד על דעתו. אולם באחרונה — מספרים אנשים, הרואים אותו מקרוב והעוקבים אחרי צעדיו — הוא נעשה ממש בלתי־נסבל. אין הוא מסוגל אפילו להקשיב לדעות, העומדות בסתירה לדעתו שלו, והוא יוצא מכליו שעה שמישהו מעז לערער על דבריו. נוהגו זו שהביא לידי כך, כי בממשלתו אין לו עוד אפילו שר אחד, אשר יעז להוציא בנוכחותו הגה ולהשמיע דבר הסתייגות קל שבקלים. בתוך ממשלתו של דה־גול יושבים שרים, אשר היו שנים ארוכות ידידיה של מדינת ישראל ולא היססו להביע את דעותיהם אלו בפומבי. שר־החוץ הנוכחי שלו, מישל דברה, חתם כמה פעמים על הצהרות פומביות נגד התנועה הפאן־ערבית וטען כי ישראל צודקת במאה אחוז בדרשה חתימת חוזה שלום, שבו יהיו כלולים גבולות בטוחים — אותו איש נעשה עתה דוברו העיקרי של הקו האנטי־ישראלי של דה־גול, ובפרשו את מדיניות נשיאו — הוא מרשה לעצמו להרחיק אף לכת מן ה"בוס" שלו. אגב: אותו מדינאי, מישל דברה, הוא נכדו של רב, (רבה של שטראסבורג) אבל הוא מומר. ועתה הוא מתאמץ להיות "יותר קתולי מן האפיפיור" בדברי־השיטנה שלו נגד מדינתו של העם אשר מקרבו יצא. על כגון זה נאמר אצלנו "מהרסיך ומחריביך ממך יצאו".

בין מדינאי צרפת ממפלגת הגוליסטים, היה מפורסם מר פומפידו (שכיהן עד לפני כשנה כראש הממשלה, שוחרר מתפקידו ונרמו, כי הוא עתיד לרשת את דה־גול). המדינאי הזה, דעתו לא היתה נוחה מהקו האנטי־ישראלי של ממשלת צרפת, ואפילו באחרונה העז לומר דברי־אפיקורסות. אך הוא נקרא חיש מהר לסדר. מיד "תיקן את דרכיו" והצהיר הצהרה חדשה, שיש בה הזדהות מלאה עם משאלות־לבו של נשיאו. לא סוד הוא שפומפידו שינה את עמדתו מחשש לעתידו.

שר־ההגנה בממשלתו של דה־גול, מר פייר מסמר, ידוע היה כל הזמן כתומך נלהב בישראל. בעזרתו הפעילה קויימו במשך כל השנים הזמנותיה של ישראל לרכישת הנשק מצרפת, ויש המספרים כי כאשר הריח שמתקרבת שעת־משבר, החיש את המשלוחים לישראל. עתה לא רק שמילא פיו מים, אלא שדה־גול שלחחו לארצות ערב למכור מיראזים. כאשר נכתבות השורות הללו — שוהה פייר מסמר בערב־הסעודית, והריחו עמל לשכנע את שליט־המדבר כי טוב לענין הערבי שהמטוסים הצרפתיים — אשר בעזרתם ניצחה ישראל את אויביה במלחמת ששת הימים — ימצאו בידי הערבים.

סיבה נוספת ליחסו העויין למדינת ישראל נעוצה, כידוע זה מכבר, באנטי־אמריקאניות שלו. הגנרל דה־גול טורח טירחה רבה להחליש את מעמדה של ארצות הברית באירופה. בכיוון זה פעל פעולות רבות, החל מגירוש מפקדת נאט"ו מפאריס על פני נסיונות־הגנף לפגוע בדולאר האמריקאני. באיבתו ל"דוד סאם" הרחיק לכת בהתקרבותו לברית־המועצות, והיום הפך פשוטו כמשמעו לאחת הגרורות הסוביטיות. את תוקפנותה של רוסיה כלפי צ'כוסלובאקיה הוא פירש כ"תאונת דרכים", ואילו את פשיטת הקומאנדו של צה"ל בנמל ביירות — כ"קטסטרופה בינלאומית, המקרבת את הסכנה של פרוץ מלחמת־עולם". הדיספרופרציה המשוועת הזאת בתגובותיו מעידה עליו כמה עדים. הוא זועם על ישראל, כי הוא רואה אותה כ"בת חסותה"

של ארצות-הברית. החלטתו של הנשיא-לשעבר ג'ונסון למכור לישראל חמישים אווירונ-פאנטום, הרגיזה את דה-גול יותר מאשר את הערבים. עתה הוא עמל לקבל מחדש סטאטוס של נציג מעצמה גדולה — כפי שהיתה צרפת עד מלחמת העולם השנייה, כמוה כבריטאניה — שבלעדיה אין לסדר שום ענין בזירה הבינלאומית. מטעם זה הוא לוחץ כל הזמן לפגישת ארבע המעצמות להסדר עניני המזרח התיכון. רוסיה הסוביטית עברה בשתיקה על הצעתו זו לפני קרוב לשנתיים אחרי מלחמת ששת הימים. אך נענתה לדה-גול עכשיו, כיוון שהוא עושה את שליחותה, והריהי ששה לצרפו ל"מגין". כלום תסכים וואשינגטון לקפריסות שלו? נשיאה החדש של ארצות הברית מעוניין לשפר את היחסים עם כל מדינות-העולם, וקודם כל עם בנות-הברית המערביות (והרי צרפת היתה במשך דורות ארוכים חלק בלתי-נפרד של העולם המערבי). ויש לשער כי מר ניקסון לא ילך עם דה-גול בקרי, על מנת לא להרחיקו עוד יותר מן "חבורה". אבל ספק רב הוא, אם תהיה ממשלת ארצות-הברית מוכנה לשחק את משחקו של נשיא-צרפת. היא איננה זקוקה לו כלל ועיקר, כדי לבוא בדברים עם הקרמלין. וואשינגטון איננה נזקקת ל"שדכן" בדרך כלל, ולא כל שכן — ל"שדכן" זה שכבר נעשה מועד לדבר עבירה.

צעדיו האפשריים הבאים של דה-גול

בהיות השנאה מפעפעת בלבו, אין ספק שבחוסר-האונים שלו להשיג את מבוקשו, יעבוד מוחו של דה-גול קשה כדי לתכנן אמצעים נוספים נגד היהודים העומדים בדרכו ונגד מדינת ישראל "הסוררת והמורה", שהמרתה את פיו ערב מלחמת ששת הימים ואיננה מתחשבת אף עתה בעצותיו.

בקרב חוגים יהודיים בפאריס וכן במדינת ישראל סבורים, כי הגנרל דה-גול עשוי להפתיע אותנו במספר צעדים בעתיד הנראה לעין, על מנת "ללמד אותנו לקח". בין ההפתעות האפשריות שלו מונים:

- א. הוצאת תקנה הסוגרת את ההסתדרות הציונית בצרפת על כל ענפיה ומוסדותיה. במשטר דמוקראטי לא ייתכן צעד כזה. אולם במסיבות הנוכחיות, כשזכויות האזרח הולכות ומצטמצמות בעקב שיטותיו הדיקטטוריות של הנשיא, אפשר להעלות על הדעת גם סאנקציה בלתי-חוקית כזאת, וכבר יחפשו מחוקקיו דרך נאותה להנחית מהלומה שכזו על ראשה של התנועה הלאומית היהודית.
- ב. הרבה יותר קל יהיה לו לאסור אירגון של חגביות למען ישראל בצרפת. זה מכבר הוא מלא חימה על הרוטשילדים, שאינם מבינים את רמזיו והם מוסיפים לעמוד לימין ישראל ואף להתייצב בראש אוספי הכספים למענה. הגבלות-דביזים חמורות ביותר, כאילו כדי לחזק את מעמדו הרופף של הפראנק הצרפתי, אולם בכונת-זדון "להכות את ישראל על הכיס" נחשבות לצעד אפשרי מצידו.
- ג. בעוד שבדבריו ובמעשיו הוא מלבה את האנטישמיות ומעורר את היצרים השפלים ביותר של האספסוף, ייתכן כי הוא דווקא יצווה לאסור את העלייה למדינת ישראל מצרפת. אל נכון ידוע לו כי דווקא בשנה ומחצית האחרונות, מן הזמן בו פתח במדיניותו האנטי-ישראלית — חודרת לחוגים רחבים של האוכלוסיה היהודית המחשבה, כי העלייה לארץ ישראל היא הערובה החזקה ביותר לביטחונם האישי,

וכן למעמדם הכלכלי. בעיקר מורגשת התנועה לעלייה בקרב אלפים ורבות של אחינו, יוצאי אלג'יר, אשר פנו למטרופולין, לצרפת, כאשר קיבלו הערבים דהתם עצמאות מידי של דה-גול. נשיא צרפת איננו צריך כלל ליהודים הללו, שישבו בארצו. אולם במסע-העונשין שלו נגד ישראל תיתכן גם אפשרות זו, שימנע ביחוד מן האינטליגנציה היהודית (מבין יהודי אלג'יר ישנו אחוז גדול של בעלי השכלה אקדמאית, שבואם אלינו יוסיף לכוחנו המדעי) יציאה לישראל.

ד. כמה מעסקני היהדות הצרפתית חוששים כבר, כי ביום מן הימים תידרש מהם הצהרה אנטי ישראלית, כפי ששלטונות הקרמלין היו מפעם לפעם דורשים מיהודים סובייטיים כי יסתייגו מן „הציונות האימפריאליסטית ומארץ-ישראל התוקפנית“, וכפי שממשלות ערב נוהגות מאז ומתמיד להכריח את הרבנים והגבאים היהודים להצהיר הצהרות של נאמנות למשטרם, בתוספת דברי-גינוי כלפי הציונות. כבר כיום מעיזים החוגים הרשמיים בפאריס לרמוז, כי הזדהותם של יהודי צרפת עם ישראל עומדת בסתירה לאינטרסים החיוניים של צרפת. אחינו בצרפת ראוים לכבוד ולהוקרה על אשר לא נבהלו עד הנה והם מוסיפים בלי רתיעה ובלו פחד לגנות את מדיניותו של-דה-גול ולהפגין את זיהויים המלא עם המדינה היהודית. אך כלום לא יועמדו במוקדם או במאוחר בפני לחץ כבד, על ידי שיטות הפחדה ואיומים, כדי להדריך את מנוחתם וליטול מהם את הבטחון הנפשי שבו הם שרויים עכשיו?

מיהורים, הפרדות וחלום ההתערבות הצבאית

ה. ההתקפה על העתונות הצרפתית שהיא „מיהדת“, אשר הניעה את רובה להחרים את מסיבת-העתונאים האחרונה של דה-גול, וכן דבריו הרגומים על השפעתם של הישראלים בתוך הצבא הצרפתי — נותנים מקום לחשש, כי אם „לא ישובו מדרכם הרעה“, לא יהיה מנוס מטיהור. יש בתוך מנגנון הממשלה הצרפתית (כגון במשרד-ההגנה) אנשים רבים, החשודים באהדה לציונות ולישראל. בשעתו נערכו גם חקירות, כי פקידים ידועים עקפו את הוראת-החרם ושלחו לישראל סוגים שונים של גשק ותחמושת. כן נמצאים אזהדים רבים של ישראל באמצעי-תקשורת הצרפתיים (העתונות, הראדיו, הטלביזיה, הקולנוע). חרדתם של רבים, כי יופעל לחץ על „בעלי המפעלים הללו להיפטר מן העובדים „בלתי רצויים“, אינה לגמרי בלתי-מבוססת. בעתונות הצרפתית מצויים יהודים בודדים, המשרתים את הערבים בגלוי ובחוצפה, ובפרט אחד מהם אריק רולו, מ„לה מונד“, יהודי יליד מצרים, עבד נרצע לשליטי ערב, שאותו אפשר להשוות אל הראבני אלמר ברגר, מנהל ה„אמריקן קאונסיל פור דזשודאאיזם“ או אלפרד לילינטאל (שאינו כותב הטורים הללו חייב להציגו בפני קוראים בארצות הברית). אריק רולו, שדלתותיו של הרודן המצרי עבדול גאמל נאצר פתוחות לפניו לרווחה, משרת כל הזמן בעקשנות של מומר-להכעיס את אויביו בנפש. הוא משמיץ בלי הרף את ישראל, מדבר יום מעל עתונו בגנותה, מעליל עלילות ומסית ומדיח. בפרוץ מלחמת ששת הימים עשה אריק רולו בקאהיר והוא דיווח לעתונו בצרפת על „נצחונות מזהירים“ של הצבא המצרי, שעה שכל האוויריה של מצרים כבר הפכה לתל חרבות. נוסף לאריק רולו,

יש עוד יהודי אחד או שנים שהתגייסו לשירותם של הערבים. לעומתו עומדים טובי העתונאים של צרפת עד היום הזה בעוז לצדו של הצדק, והם מוסיפים למתוח בקורת עזה על דה-גול. יש מהם העלולים להיפגע ולאבד את מקור פרנסתם, אם עושר-רצונו של הנשיא הממורמר ימצאו כי אלה מגדישים את הסאה באהדתם לישראל.

ו. במשך עשרים שנות קיום המדינה, הוקמו בצרפת מנגנונים ישראליים, המונים מספר רב של עובדים. השגרירות של ישראל, משלחת-הקניות, שלפי טיבה ומהותה היא די גדולה. נציגויות של משרד המסחר והתעשייה, משרדים של הסוכנות היהודית, מנגנונים לעלייה ולהכנת הקליטה, וכמנהג גוברין יהודאין — שליחים ישראליים, נציגיהן של מפלגות ובאי-כוח של מוסדות וגופים רשמיים. עדיין לא פגעו בכל אלה לרעה. אולם באווירה של שיטנה וחיפוש מומין בישראל, חשים כבר עתה רבים מן הישראלים לא בנוח בצרפת, השורצת ערבים מועדפים והמלאה נציגויות דפלומאטיות של מדינות מושלמות רבות, שכל משרדי הממשלה בפאריס פתוחים לפניהם והריהם מתקבלים בהם כאורחים רצויים ביותר. כמה וכמה נציגים של גופים ישראליים וציונים מירושלים, שעמדו לצאת באחרונה לשליחויות בצרפת, ביטלו את נסיעותיהם מחמת הרוח הרעה הנושבת היום על גדות הסינה. וכבר מתהלכות שמועות כי הטרדות הישראלים הללו על ידי המשטרה (או המשטרה החשאית), הן אחד הצעדים הקרובים ביותר של השלטונות המקומיים, כדי שירגישו היהודים כי חלף "ירח-הדבש" שלהם.

ז. יש המרחיקים לכת וטוענים כי אם יוכח הגנרל דה-גול בקרוב, שמאמציו ל"הביא את הישראלים לידי תבונה" — אצלו, משמעו של דבר, ישראל תיסוג תיכף ומיד מכל השטחים שצבאנו כבש ושיחרר — יכשלו, ולית מאן דפליג כי יכשלו, הרי יחליט על סנקציות נוספות נגדנו. אחת מן הסאנקציות החדשות תהיה, כפי שחוששים, ניתוק הכבל התתימי, המקשר את ישראל עם העולם דרך צרפת. בתנאים נורמאליים, לא היה שום אדם בריא בשכלו מעלה על הדעת כי כוונה שטנית כזו יכולה לצמוח במוחו של אדם כל שהוא. אך בתרונו התהומי של דה-גול נגד ישראל, אין מוציאים אפילו אפשרות כזו מכלל חשבון.

ח. חלומי המרחיקי-לכת, של נשיא צרפת הוא, כי יזכה לשלוח צבא צרפתי לאחת מארצות האיזור (ובמקרה זה, ללבנון), כביכול כדי להגן עליה מפני "תוקפנות ישראלית", ובהזדמנות זאת כבר יצליח צבאו לעשות סדר בתוך ישראל ולהעניש אותה על "האגרסיביות" שלה נגד הערבים "שוחרי השלום". בדרך כלל, אין דה-גול מגלה יחס של כבוד אל האומות המאוחדות. אבל אם אפשר להשתמש בהן (ובמקרה דנן — במועצת הבטחון) כדי לעשות חשבון עם מדינתם של היהודים, לא יהסס להשתמש בגוף זה, שהוא שנוא עליו, כפי שכבר הוכיח פעמים אחדות. הוא משתעשע בתקווה כי מועצת-הביטחון, בהרכבה החדש שהוא ברוב פרו-ערבי ואנטי-ישראלי, תפרש פירוש של ממש כרצונו שלו את ההחלטה מיום ה-22 בנובמבר 1967, ואז יוכלו חייליו (אולי בשיתוף עם צבאות סובייטיים) לכפות על ישראל את ביצוע ההחלטה, משמע שהוא ינסה בכוח להוציא את צה"ל מעמדויתה.

מען יצא מתוק

בשבוע שבו החליט הנגדל דה-גול על האמבארגו הטוטאלי על ישראל, גם על משלוח חלקי-החילוף לאירונים שלנו מתוצרת צרפת, מתוך אמונה כי על ידי כך יקרקע את חיל-האוויר של ישראל ויהיה נתון כולו לחסדיהם של הצבאות הערביים — באותו שבוע נחנכה בבית שמש, שבפרוזדור ירושלים, פתיחת בית-החרושת למנועים של תעשיית-האוויריה הצרפתי היהודי שידלובסקי. אין דבר המעיד יותר על כשלונו של נשיא צרפת להנחית עלינו מהלומת-מוות מחד והמעיד מאידך על הסולידאריות היהודית — מאשר מקרה זה, חנוכת המפעל של שידלובסקי. הטכס הגאה, שבו השתתף ראש ממשלתנו, היה מיפגן האחוה היהודית. ומר שידלובסקי (שהביא מפאריז להגיגה אורחים חשובים ביותר מבין אנשי-הצבא והתעשייה האווירית הצרפתית) השתדל להוסיף להגיגה מימד גוסף — של ידידות צרפתי-ישראל, שעל אפו ועל חמתו של הגנרל דה-גול תוסיף להתקיים ולהתפתח. אבל חשוב ביותר היה המימד השלישי שהודגם בפתיחת בית החרושת הזה בישראל — המאמץ שנעשה על ידינו לייצר בעצמנו את הדרוש לנו לחישול בטחוננו. חסד עשה עמנו הגנרל דה-גול לפני שנה וחצי, כאשר נקט בצעדים הראשונים של האמבארגו — עד כמה שהדבר לא יצלל כפרדוקס — כי הוא הניע את המדע הישראלי להתגייס במלוא כוחו, כדי לפתח במקום כלים רבים, שעד הנה היינו צריכים ליבואם מחוץ לארץ. סוד בטחוני הוא במידה ידועה ואי אפשר לגלותו. אולם המוח היהודי שהתרכז כבר במדינת ישראל והמקבל בלי הרף תגבורת מבין בעלי השכלה אקדמאית יהודים מחו"ל (ביניהם יש לכלול מספר ניכר של מהנדסים ישראלים „שירדו“ לפני כמה שנים לפזורה, ועתה חזרו לביתה), מוכיח עתה את מלוא-יכולתו, את יומתו, את כוח-המצאתו, את שקידתו ומסירותו הלאומית. הלב מתרונן לשמוע על ההתקדמות הענקית אשר חלה בפיתוח כלי-הבטחון שלנו במשך התקופה הקצרה, מזמן מלחמת ששת הימים ועד היום הזה.

ודאי שעדיין אין אנו מסוגלים לספק במו ידינו את הכלים הגדולים החיוניים לקיומנו. לשם כך עוד נזדקק מספר שנים לעזרתם של הידידים, ובראש וראשונה — לארצות-הברית. אולם פריטים חשובים לאין-מספר ממכשירי התגוננותנו שבהם היינו תלויים באימפורט מחוץ לארץ, נוצרים עתה אצלנו. ומהם לא רק שהם מספקים את צרכינו, אלא שאנו מסוגלים כבר גם לייצא לארצות חוץ ולהכניס תמורתן מטבע „קשה“.

בסיכומי של דבר, נשיא צרפת הרע לנו מאד, ועודו תורש מזימות אפילו רבות נגדנו. אין ספק, כי כל „מזימות“ תהיינה לאל וכל עצותיו תופרנה. אולם לטווח רחוק תצמח ממעשה-האווז שלו ברכה רבה לישראל.

